

18. Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası //Azərbaycan məktəbi, 2013, № 5.

19. Z.Veysova. Fəal və interaktiv təlim. Bakı, 2007.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Pedaqogika-1 kursunun tədrisi II tədris ilinin IV semestrində (30 saat müəhazirə məşğələsi) nəzərdə tutulur.

Kursun tədrisində məqsəd tələbələrə pedaqogika elminin təşəkkülü və inkişaf tarixi haqqında məlumat verilməsi, təlim, tərbiyə, təhsil, inkişaf anlayışlarının mahiyyətinin və bu proseslərlə əlaqədar kriteriyaların izah olunmasıdır.

Kursun tədrisi üçün ayrılan saatlar dairəsində müasir məktəbin məqsədi, müəllimin pedaqoji qabiliyyətlərinin xarakterik cəhətləri açıqlanır. Bununla yanaşı, Azərbaycan Respublikasının təhsil sistemi və kurikulum haqqında məlumat, şəxsiyyətin inkişafının ümumi qanunauyğunluğu, didaktikanın təhsil və təlim nəzəriyyəsi kimi xarakteristikası, təlim prosesinin idraki və psixoloji əsasları, təlimin prinsipləri, metodları və təşkili formalarının, yeni təlim texnologiyalarının əsas mahiyyəti, pedaqoji proses, pedaqoji innovasiyalar, təlimin amilləri, öyrənmə motivasiyası, təlimin diaqnostikası, şagirdlərin təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi məsələləri izah olunur.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər:

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbələrin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan билетinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir, və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərəkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

Ümumi balların cəmi	Qiymət (sözlə)	Hərflə
91 – 100	əla	(A)
81 – 90	çox yaxşı	(B)
71 – 80	Yaxşı	(C)
61 – 70	Kafi	(D)
51 – 60	qənaətbəxş	(E)
51- baldan aşağı	qeyri-kafi	(F)

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim-mövzu planı: 30 saat müəhazirə, 15 saat seminar

N	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Müh	Tarix
1	Mövzu. Pedaqogikanın predmeti və vəzifələri Plan: Pedaqogika elminin yaranması və inkişafı.Pedaqogika elminin obyekt, predmeti və əsas kateqoriyaları.Pedaqogikanın anlayışlar sistemi: təlim; tərbiyə; təhsil; inkişaf; pedaqoji proses. Pedaqogikanın mənbələri və vəzifələri. Pedaqoji elmlər sistemi. Mənbə: [1;3;6;8;9;12]	2	
2	Mövzu. Pedaqogikanın metodologiyası və tədqiqat metodları Plan: Tədqiqatın metodologiyası və onun prinsipləri. Pedaqoji tədqiqat metodları: empirik tədqiqat metodları; nəzəri tədqiqat metodları; empirik-nəzəri tədqiqat metodları; riyazi, statistik, sosioloji metodlar. Mənbə: [1;3;6;8;10;11]	2	
3	Mövzu. Şəxsiyyətin inkişafının ümumi qanunauyğunluqları Plan: Şəxsiyyətin inkişafı prosesi və onun əsas istiqamətləri. Şəxsiyyətin inkişafına dair nəzəriyyələr. Şəxsiyyətin inkişafında irsiyyətin rolu. İnsanın inkişafı və formalaşmasında mühitin rolu.Şəxsiyyətin formalaşmasında təhsil-tərbiyəetmənin rolu. Mənbə: [1;2;3;7;8;12;15]	2	
4	Mövzu. Şəxsiyyətin inkişafının yaş və fərdi xüsusiyyətləri Plan: Şəxsiyyətin yaş dövrləri və fərdi xüsusiyyətləri. Akselerasiya problemi və inkişafın qeyri-bərabərliyi. Məktəb yaş dövrünün xarakteristikası: kiçik yaş dövrü; orta yaş dövrü; böyük yaş dövrü. Uşaqların fərdi xüsusiyyətlərinin nəzərə alınması. Mənbə: [1;2;3;8;9;10;11;15]	2	
5	Mövzu. Pedaqoji proses və pedaqoji innovasiyalar Plan: Pedaqoji prosesin mahiyyəti.Pedaqoji proses bir sistem kimi.Pedaqoji prosesin mərhələləri. Innovasiyanın mahiyyəti. Pedaqoji sistemin təkmilləşdirilməsinin	2	

	<p>əsas yolları.Təlim-tərbiyə prosesini optimallaşdırmaq üçün müəllimlərdən tələb olunan şəxsi keyfiyyətlər.</p> <p>Mənbə:[1;2;3;8;9;10;11;15;18]</p>		
6	<p>Mövzu.Müasir məktəbin müəllimi</p> <p>Plan:Müəllimə verilən tələblər. Müəllimin pədaqoji bacarıq və qabiliyyətləri.</p> <p>Müəllimin pədaqoji ustalığı və pədaqoji mərifəti.</p> <p>Müəllimin etik davranış qaydaları.</p> <p>Mənbə: [1;2;4;7;8;10;11;15]</p>	2	
7	<p>Mövzu.Azərbaycan Respublikasının təhsil sistemi</p> <p>Plan: Təhsil sistemi haqqında anlayış. Təhsil haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Təhsil sahəsində dövlət siyasətinin əsas prinsipləri. Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin quruluşu və təhsil proqramı (kurikulum). Azərbaycan Respublikasında ümumi təhsilin dövlət standartları</p> <p>Mənbə:[2;8;10;12;13;15;17;18]</p>	2	
8	<p>Mövzu. Azərbaycanda kurikulum islahatı</p> <p>Plan:Kurikulum anlayışı. İlk fənn kurikulumlarının meydana gəlməsi.Azərbaycanda kurikulum islahatının başlanması. Kurikulum islahatının mərhələləri. Kurikulumların xarakterinə görə növləri: fənyönümlü kurikulumlar; şəxsiyyətyönümlü kurikulumlar.</p> <p>Mənbə:[1;2;11;13;14;15;18]</p>	2	
9	<p>Mövzu. Fənn kurikulumunun strukturu</p> <p>Plan: Fənnin məzmunu, ümumi təlim nəticələri, məzmun xətti, məzmun standartı, təlim strategiyası, ümumi təhsilin təşkilinə dair ümumi pədaqoji tələblər, təlimin forma və üsulları, müəllim fəaliyyətinin planlaşdırılması, məzmun standartlarının şərhli,şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi.</p> <p>Mənbə:[1;2;3;9;11;14;15;18]</p>	2	
10	<p>Mövzu.Didaktika. Təhsil və təlim nəzəriyyəsi</p> <p>Plan: Didaktikanın mahiyyəti və elmi nəzəri əsasları.Təhsil anlayışının mahiyyəti. Təlimin mahiyyəti və funksiyaları.Təhsilin məzmunu və onu əks etdirən sənədlər.</p> <p>Mənbə: [1;2;3;8;9;10;15;16]</p>	2	
11	<p>Mövzu.Təlimin qanunauyğunluqları və prinsipləri</p> <p>Plan:Təlim prosesinin komponentləri: təlim komponenti; idraki komponent; psixoloji komponent; sosioloji komponent; təşkilati komponent;Təlimin ümumi qanunları (qanunauyğun əlaqələri).Təlim prinsiplərinin təsnifatı.Təlim prinsiplərinin səciyyəsi və vəhdəti: təlimin həyatla əlaqələndirilməsi prinsipi; təlimin təhsilverici, tərbiyəedici və inkişafetdirici prinsipi; elmilik prinsipi; təlimdə Təlimdə sistemətiklik və ardıcılıq prinsipi; təlimdə əyanilik prinsipi; təlimdə şüurluluq, fəallıq və müstəqillik prinsipi; təlimin optimal təşkil prinsipi; təlimin müvafiqlik prinsipi.</p> <p>Mənbə: [1;3;6;9;10;12]</p>	2	
12	<p>Mövzu.Təlimin metodları</p>	2	

	<p>Plan: Təlim metodları anlayışı və onların təsnifatı. Təlimin metodlarının səciyyəsi və əlaqəli tətbiqi: təsəvvürlərin formalaşdırılması (qavrama) metodları; nəzəri biliyin (anlayış və qanunların) mənimsədilməsi metodları; bacarıq və vərdişlərin formalaşdırılması (tətbiqetmə) metodları; təlimdə nəzarət metodları. Təlim metodlarının əlaqəli tətbiqi və təlimin vasitələri. Mənbə: [2;3;6;8;9;10;11]</p>		
13	<p>Mövzu. Yeni təlim texnologiyaları Plan: Təlim texnologiyaları haqqında anlayış. Pedaqoji texnologiyaların təsnifatı: təlim texnologiyası; tərbiyə texnologiyası; inkişaf texnologiyası; diaqnostika texnologiyası. Təlim texnologiyalarının yaradılması və tətbiqi prinsipləri. Yeni təlim texnologiyalarının təşkili formaları. Interaktiv təlim metodları. Mənbə: [2;3;5;7;8;11;12;16]</p>	2	
14	<p>Mövzu. Təlimin növləri və təşkili formaları Plan: Təlimin növləri: izahlı-illüstrativ təlim (ənənəvi təlim); problemlə təlim; proqramlaşdırılmış təlim; kompüter təlimi. Təlimdə müxtəlif yanaşmalar: passiv ənənəvi təlim; müasir fəal təlim; yeni interaktiv təlim. Təlimin təşkili formalarının tarixi. Dərs təlimin əsas təşkili forması kimi. Müəllimin dərsə hazırlanması, onun mərhələləri. Müasir dərsə verilən tələblər. Təlimin təşkilinin digər formaları. Mənbə: [1;2;3;5;6;8;9;15]</p>	2	
15	<p>Mövzu. Təlimdə diaqnostika, nəzarət və qiymətləndirmə Plan: Şagirdin öyrənmə səviyyəsinin diaqnostikası. Şagirdlərin yetirməsinin diaqnostikasının və ona nəzarətin prinsipləri: obyektivlik, sistematiklik, əyanilik (aşkarlıq), bərabərlik, ədalətlik, şəffaflıq, məqsədə uyğunluq, konfidensiallıq, əməkdaşlıq, effektivlik, validlik (uyğunluq), etibarlılıq. Şagirdlərin bilik və bacarıqlarının diaqnostlaşdırılması, yoxlanılması və qiymətləndirilməsinin ardıcılığı: cari yoxlama; təkrar yoxlama; dövrü yoxlama; yekun yoxlama. kompleks yoxlama. Nəzarət formaları: ilkin, cari, tematik və yekun nəzarət. Qiymətləndirmənin ümumi prinsipləri. Qiymətləndirmə motivləri. Qiymətləndirmə standartları. Mənbə: [2;3;8;9;14;15;16]</p>	2	
	Cəmi: 45 saat	30s.	
	Seminar		
1.	Pedaqogikanın predmeti, vəzifələri və tədqiqat metodları	2	
2.	Şəxsiyyətin inkişafının yaş və fərdi xüsusiyyətləri	2	
3.	Pedaqoji proses və pedaqoji innovasiyalar	2	
4.	Azərbaycan Respublikasının təhsil sistemi	2	
5.	Didaktika. Təhsil və təlim nəzəriyyəsi	2	
6.	Təlimin qanunauyğunluqları və prinsipləri	2	
7.	Təlimin metodları	2	
8.	Təlimdə diaqnostika, nəzarət və qiymətləndirmə	1	
	Cəmi: 15 saat	15 saat	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Təlim nəticəsində tələbələrin əldə etməli olduqları təsəvvür, vərdiş və bacarıqları:

- informasiya mənbəyi ilə işin bacarıq və vərdişi;
- müqayisə, ümumiləşdirmə və sistemləşdirmə;
- konkretləşdirmə, sübut və rəddetmə, ziddiyyətləri görmə bacarığı;
- təhlil etmə bacarıq və vərdişlərin formalaşdırılması.

Öyrənən tanış olur:

- ümumpedaqoji bacarıq və vərdişlərlə;
- müasir təlim prinsip və metodları ilə;
- kurikulum proqramı ilə;
- müasir dərsə verilən pedaqoji tələblərlə;
- yeni təlim texnologiyaları ilə;
- təlimin təşkili formaları ilə;
- şagird nailiyyətinin qiymətləndirilməsi məsələləri ilə.

XII.Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimat və müzakirə;
- debat;
- müstəqil iş/araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

FTN 1Tələbə elmin mahiyyətini, obyektini və predmetini, mənbələrini, sahələrini, tədqiqat metodlarını, onların səciyyəvi xüsusiyyətlərini öyrənib, izah edir.

FTN 2Tələbə elmin mahiyyətini, obyektini və predmetini, mənbələrini, sahələrini, tədqiqat metodlarını, onların səciyyəvi xüsusiyyətlərini öyrənib, izah edir.

FTN 3 Müəllimin peşəsinin səciyyəvi xüsusiyyətlərini, ona verilən pedaqoji tələbləri, pedaqoji qabiliyyətləri və pedaqoji ustalığı öyrənib müqayisə edir.

FTN 4 Didaktikanın predmeti, əsas kateqoriyaları, funksiyaları, təhsilin əsas məqsədi, pillələri, səviyyələri və tədris planı,tədris fənni haqqında biliklərini nümayiş etdirir.

FTN 5 Təlim prosesinin mahiyyəti və məqsədini, təlimin qanun və qanunauyğunluqlarını, mənimsəmə prosesinin mərhələlərinin əsas cəhətlərini açıqlayır.

FTN 6 Müxtəlif tarixi dövrlərdə təlimin təşkili formaları, dərslərin tipləri və ona verilən pedaqoji tələblər, dərslərin mərhələləri və təlimin digər təşkili formaları haqqında biliklərini təhlil edir.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. İmtahan sualları:

1. Pedaqogika elminin yaranması və inkişafı
2. Pedaqogika elminin obyektini, predmetini və əsas kateqoriyaları
3. Pedaqogika elminin anlayışlar sistemi
4. Pedaqogikanın mənbələri və vəzifələri
5. Pedaqoji elmlər sistemi
6. Pedaqogika elminin tədqiqat metodları
7. Şəxsiyyət və onun inkişafı
8. Şəxsiyyətin inkişafına təsir edən amillər: irsiyyət, mühit, tərbiyə
9. Şəxsiyyətin inkişafında yaş dövrləri və yaş xüsusiyyətləri
10. Pedaqoji prosesin mahiyyəti və mərhələləri
11. Pedaqoji innovasiyalar və onların mahiyyəti
12. Müəllimin funksiyaları
13. Müəllimin pedaqoji bacarıq və qabiliyyətləri.

14. Müəllimin etik davranış prinsipləri
15. Təhsil haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu.
16. Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin quruluşu
17. Təhsil sahəsində dövlət siyasətinin əsas prinsipləri.
18. Azərbaycanda kurikulum islahatı
19. Fənn kurikulumu və onun strukturu
20. Təlim strategiyası və onun quruluşu
21. Kurikulumun prinsipləri və xarakterinə görə növləri
22. Ümumi təhsilin təşkilinə dair ümumi pədaqoji tələblər
23. Təhsilin məzmunu anlayışı və onun ümumi əsasları
24. Təhsilin məzmununu əks etdirən sənədlər
25. Didaktika – təhsil və təlim nəzəriyyəsi kimi.
26. Azərbaycan Respublikasında ümumi təhsilin dövlət standartları.
27. Təlim prosesinin mahiyyəti
28. Təlimin məqsəd və vəzifələri
29. Təlimin prinsiplərinin təsnifatı və mahiyyəti
30. Təlim prinsiplərinin səciyyəsi və vəhdəti
31. Təlimin metodları anlayışı və onların təsnifatı
32. Təlim metodlarının səciyyəsi
33. Təlimin təşkili formalarının tarixi
34. Dərs – təlimin əsas təşkili forması kimi
35. Dərsin tipləri və mərhələləri
36. Dərsə verilən müasir tələblər
37. Təlimin təşkilinin digər formaları
38. İnteraktiv və fəal təlim metodları
39. Təlim texnologiyalarının yaradılması və tətbiqi prinsipləri
40. Təlimdə nəzarət və qiymətləndirmə

XVI. Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları

1. Pədaqogika elminin yaranması və inkişafı.
2. Pədaqogika elminin obyektı, predmeti və əsas kateqoriyaları.
3. Pədaqogikanın mənbələri və pədaqoji elmlər sistemi.
4. Pədaqoji tədqiqat metodları: empirik, nəzəri, empirik-nəzəri, riyazi, statistik, sosioloji metodlar.
5. Şəxsiyyət və onun inkişafı prosesinə dair nəzəriyyələr.
6. Pədaqoji prosesin mahiyyəti.
7. Müəllimin funksiyaları. Müəllimə verilən tələblər
8. Təhsil haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu
9. Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin quruluşu
10. Dövlət təhsil standartları

II Kollokvium sualları

1. Azərbaycanda kurikulum islahatı
2. Təlim strategiyası və onun quruluşu
3. Ümumi təhsilin təşkilinə dair ümumi pədaqoji tələblər
4. Təhsilin məzmunu anlayışı və onun ümumi əsasları
5. Didaktika – təhsil və təlim nəzəriyyəsi kimi.
6. Azərbaycan Respublikasında ümumi təhsilin dövlət standartları.
7. Təlim prosesinin mahiyyəti

8. Təlimin məqsəd və vəzifələri
9. Təlimin prinsiplərinin təsnifatı və mahiyyəti
10. Təlimin metodları anlayışı və onların təsnifatı

"Pedaqogika-1" fənninin sillabusu 6001015-Riyaziyyat müəllimliyi, 6001017-Riyaziyyat və informatika müəllimliyi A, B ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət" kafedrasının 13 fevral 2026-cı il tarixli iclasında (protokol №06) müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimləri:

dos. S.N.Cəfərov

b/m N.Ə.Həbibova

Kafedra müdiri:

dos. A.X.Əliyev